

tw TEATR WSPÓŁCZESNY W SZCZECINIE

OPOWIEŚCI BABĆ SZEPTANE CÓRKOM PRZEZ MATKI

TEKST, REŻYSERIA: GIANINA CĂRBUNARIU

W roku 1988 umieralność rumuńskich matek jest najwyższa w Europie, a dyktator Nicolae Ceaușescu z dumą ogłasza narodziny dwudziestotrzymilionowego obywatela.

Rok później wybucha krwawa rewolucja, w wyniku której dyktator zostaje rozstrzelany. Przewrót organizują tzw. „dzieci Ceaușescu” – pokolenie, które miało stanowić podstawę narodu i poprowadzić go do chwały.

W 1966 roku Ceaușescu wydaje „Dekret 770”. Jest przywódcą Rumuńskiej Partii Komunistycznej i grzmi z partyjnej mównicy: „Nie ma w Rumunii miejsca dla kobiet, które nie są matkami!”. Przyświeca mu idea stworzenia nowego człowieka – homo sovieticus. Szybki wzrost populacji ma przysłużyć się budowie wielkiego i potężnego państwa. Dekret przypomina polski „kompromis aborcyjny”, jednak obejmuje także zakaz antykoncepcji. Prezerwatywy od razu znikają ze sklepów. Z początku współczynnik dzietności rośnie, w 1967 roku w Rumunii na świat przychodzi dwa razy więcej noworodków niż rok wcześniej. Na kobietę nie przypada już niecałe dwoje, lecz troje dzieci. Celem jest czworo, a później pięcioro potomków. Za urodzenie dziecięciorga dzieci matki otrzymują od Ojca Narodu medal „Matki Bohaterki”.

„Eksperyment” Nicolae Ceaușescu stanowi ekstremalny przykład ingerencji państwa w ciało i życie swoich obywateli. Mimo to nie eliminuje praktyki aborcyjnej. W rzeczywistości skutkuje katastrofą demograficzną. Przez 23 lata obowiązywania „Dekretu 770” rodzą się dwa miliony niechcianych dzieci. Wbrew rządowym zapewnieniom panuje głód i bezrobocie. Brakuje infrastruktury – szkół, szpitali, żłobków. W przepełnionych sierocińcach dzieci nie otrzymują imion a numery – ich zdjęcia obiegają cały świat. Ciężce są tropione przez władze: w zakładach pracy kobiety przymusowo wysyłane są na badania – przychodzą do lekarza z bolącym zębem, a kierowane są na fotel ginekologiczny. W tych realiach Rumunki szukają sposobów, by radzić sobie same. Wymieniają się domowymi sposobami na przerwanie ciąży i adresami osób, które w tym pomagają. Na progach mieszkań szepczą ustalone hasła, z zagranicy przywożą środki antykoncepcyjne. Aborcja wykryta przez władze karana jest więzieniem; zdarza się, że informacje o osobach przeprowadzających zabiegi wymuszane są torturami.

Wizja nowej Rumunii kosztuje życie 11 tysięcy kobiet. Pierwszym prawem uchwalonym po rewolucji jest wprowadzenie aborcji na żądanie do 14. tygodnia ciąży.

„Uczynić biedną dziewczynę matką, pozbawić ją pracy dlatego, bo się spodziewa macierzyństwa, kopnąć ją z pogardą, zrzucić na nią cały ciężar błędu i jego skutków, i zagrozić jej latami więzienia, jeżeli, oszalała rozpaczą, chce się od tego zbyt ciężkiego na jej siły brzemienia uwolnić

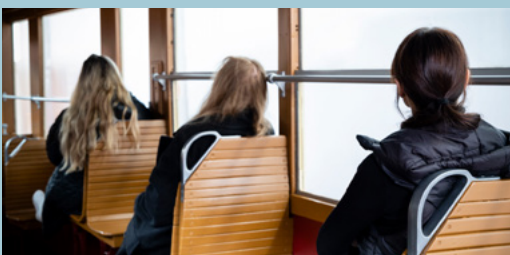
— oto filozofia praw, które, aż nadto znac, były przez mężczyzn pisane! Głosić wniosły teorie o *prawie płodu do życia*, znów grozić matce więzieniem w imię praw tego płodu, ale równocześnie nie troszczyć się o to, aby nosicielka tego płodu miała co do ust włożyć...

I rzecz szczególna, ten sam płód, nad którym trzęsą się ustawodawcy, póki jest w łonie matki, w godzinę po urodzeniu traci wszelkie prawa do opieki prawnej, może zginąć pod mostem z zimna, gdy matka — którą jej święte macierzyństwo czyni nieraz wyrzutkiem społeczeństwa — nie ma dachu nad głową.”

TADEUSZ BOY-ŻELEŃSKI
„NAJWIĘKSZA ZBRODNIA PRAWA KARNEGO”

Felieton ukazał się w październiku 1929 roku i dał początek kampanii przeciw karalności przerywania ciąży. Ten i następne artykuły Boya poruszające kwestię świadomego macierzyństwa znalazły się w opublikowanym rok później tomie zatytułowanym „Piekło kobiet”.

OPOWIEŚCI BABĆ SZEPTANE CÓRKOM PRZEZ MATKI

tekst, reżyseria: Gianina Cărbunariu
przekład: Radosława Janowska-Lascar
scenografia i kostiumy: Anna Maria Karczmarska,
Mikołaj Małek
muzyka: Karol Nepelski
choreografia: Katarzyna Sikora
dramaturgia: Anna Mazurek
reżyseria światła: Rafał Paradowski
asystentka, tłumaczka: Klaudia Gębska (AST)
asystent reżyserki: Michał Lewandowski

inspicjentka: Anna Pawicka

obsada:

Barbara Biel
Magdalena Myszkiewicz
Magdalena Wrani-Stachowska
Maria Wójtowicz (gościnnie)
Beata Zygarlicka
Robert Gondek
Adam Kuzycz-Berezowski
Michał Lewandowski
Wojciech Sandach

PRAPREMIERA: 8 GRUDNIA 2023, DUŻA SCENA
281. PREMIERA TEATRU WSPÓŁCZESNEGO W SZCZECINIE

Partner wspierający:

Dziękujemy Muzeum Techniki i Komunikacji Zajezdnia Sztuki w Szczecinie za udostępnienie przestrzeni na sesję zdjęciową do plakatu.

Dyrektor naczelny: Mirosław Gawęda
Dyrektor artystyczny: Jakub Skrzywanek

Teatr Współczesny w Szczecinie
Wały Chrobrego 3
70-500 Szczecin

REZERWACJA I SPRZEDAŻ BILETÓW:
bow@wspolczesny.szczecin.pl
tel. 91 489 23 23

Redakcja programu: Anna Rogozińska-Nowak,
Karolina Żabczak
Sesja promocyjna do spektaklu: Daniel Rumiancew
Opracowanie graficzne: Pełnia Studio

wspolczesny.szczecin.pl

Szczecin